

Saksframlegg

Sak nr.	Utvalg	Møtedato
34/2022	Formannskapet	23.08.2022

Høring - Åpning av jakt og fastsetting av minsteareal elg, Namsskogan kommune

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Formannskapet i Namsskogan legger vedlagte *Utkast - Forskrift om adgang til jakt etter elg, hjort, rådyr og bever, med tilhørende jakttid og minsteareal, Namsskogan kommune, Trøndelag* ut på høring i 4 uker med følgende endinger:

§1 skal lyde:

§ 1.Jaktbare arter

Det er adgang til jakt på elg, hjort, rådyr og bever i Namsskogan kommune

§2 skal lyde:

§ 2.Jakttid elg, hjort og rådyr

Jakttiden for elg, hjort og rådyr følger rammene i forskrift om jakt- og fangsttider.

§ 4 skal lyde:

§ 4.Minsteareal for elg, hjort og rådyr

Minsteareal for elg er 2 000 dekar. Minsteareal for rådyr er 10 000 daa. Minsteareal for hjort er 50 000 dekar.

§ 6 skal lyde:

§ 6.Ikrafttredelse

Denne forskriften trer straks i kraft. Samtidig oppheves forskrift FOR-2002-09-12-1102 Forskrift om hjortejakt, Namsskogan, FOR-2018-04-24-656 Forskrift om åpning for jakt og fangst på bever, Namsskogan, samt bestemmelser for Namsskogan kommune i forskriften FOR-1995-05-25-534, Forskrift om nytt minsteareal som grunnlag for tildeling av rådyr, Vikna, Nærøy, Fosnes, Namsos, Verdal, Stjørdal og Namsskogan kommuner, Nord-Trøndelag.

Formannskapetets behandling av sak 34/2022 i møte den 23.08.2022:**Behandling:**

Reidar Smlaås (Opt.) fremmet følgende endringsforslag:

Minsteareal for elg er 4 000 dekar.

Votering:

Kommunedirektørens forslag til vedtak, med endringsforslaget til Reidar Smalås (Opt) ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Formannskapet i Namsskogan legger vedlagte *Utkast - Forskrift om adgang til jakt etter elg, hjort, rådyr og bever, med tilhørende jakttid og minsteareal, Namsskogan kommune, Trøndelag* ut på høring i 4 uker med følgende endringer:

§1 skal lyde:

§ 1.Jaktbare arter

Det er adgang til jakt på elg, hjort, rådyr og bever i Namsskogan kommune

§2 skal lyde:

§ 2.Jakttid elg, hjort og rådyr

Jakttiden for elg, hjort og rådyr følger rammene i forskrift om jakt- og fangsttider.

§ 4 skal lyde:

§ 4.Minsteareal for elg, hjort og rådyr

Minsteareal for elg er 4 000 dekar. Minsteareal for rådyr er 10 000 daa. Minsteareal for hjort er 50 000 dekar.

§ 6 skal lyde:

§ 6.Ikrafttredelse

Denne forskriften trer straks i kraft. Samtidig oppheves forskrift FOR-2002-09-12-1102 Forskrift om hjortejakt, Namsskogan, FOR-2018-04-24-656 Forskrift om åpning for jakt og fangst på bever, Namsskogan, samt bestemmelser for Namsskogan kommune i forskriften FOR-1995-05-25-534,

Forskrift om nytt minsteareal som grunnlag for tildeling av rådyr, Vikna, Nærøy, Fosnes, Namsos, Verdal, Stjørdal og Namsskogan kommuner, Nord-Trøndelag.

Begrunnelse:

Kommunen fastsetter forskrift om åpning av jakt på elg i kommunen, herunder jakttid og minsteareal. Berørte interesser må høres før forskrift fastsettes jf Forvaltningsloven § 37

Saksopplysninger:

Kommuner som skal ha jakt på hjortevilt må ha en lokal forskrift som åpner for dette. I denne forskriften skal det også fastsettes *minsteareal* for de hjorteviltartene det skal drives jakt på. I Namsskogan er det ikke noen slik forskrift som åpner for jakt på elg, og det finnes heller ikke noe fastsatt minsteareal for elg.

Minsteareal er størrelsen på det *tellende arealet* som normalt skal ligge til grunn for hver fellingstillatelse, og arealstørrelsen på det minste sammenhengende området som kommunen kan godkjenne som vald.

Tellende areal er det arealet som legges til grunn ved tildeling av fellingstillatelser. Dette arealet skal for elg, hjort og rådyr bestå av skogsareal og myrområder.

I Namsskogan har det blitt gjennomført en prosess der det er utregnet nytt tellende areal for alle valdene. Dette er med på å danne grunnlaget for fastsetting av minstearealet i Namsskogan. I denne prosessen er det benyttet GIS- analyser der skogsareal og myrareal er benyttet for å komme frem til tellende areal i valdene. Det også regna med myrarealer over skoggrensa. Se vedlagte dokument for mer detaljert beskrivelse.

Resultat tellende areal fordelt på valdene:

Vald	Tellende areal (daa)
Håpnes	22 829
Bjørhusdal	49 824
Namdal bruk	162 477
Moen	16 566
Region Nord	197 860
Region Sør	83 766
Ulvig Kier - Nessan	52 580
Finnvollan vestre	11 022
TOTAL kommune	596 924

Vurdering:

Kommunedirektøren mener utregning av tellende areal, med beskrevne metode er korrekt i forhold til regelverkets rammer. Utregningen er objektiv og gir et godt grunnlag for hjorteviltforvaltninga. I utregningen er det tatt med myrareal også over tregrensa. Dette er gjort i bakgrunn i at hjorteviltet i

kommunen benytter vier/ kjerr- områder i fjellet (som oftest er knyttet til myrområdene) relativt mye. Resultatet av denne utregningen er at tellende areal i kommunen gått ned. Dette skyldes nok i hovedsak at denne utregningsmetoden er mer presis, sammenliknet med «analoge» metoder som vanligvis ble benyttet tidligere. Dette betyr ikke at det i virkeligheten var mer tellende areal før enn nå. (omdisponering av skog- og myrarealer vil bidra til mindre tellende areal, men dette har totalt sett neppe vært i noe stort omfang de siste 10- årene).

Minsteareal

Minstearealet i kommunen er med på å legge noen premisser for forvaltninga av elgbestanden. Kommunedirektøren mener derfor det er viktig å legge til grunn noen forutsetninger. Det er tatt utgangspunkt i Miljødirektoratets veileder ([M-478](#)) til Hjorteviltforskriften, og at gjeldende forvaltningspraksis slik den er i Namsskogan i dag skal fortsette.

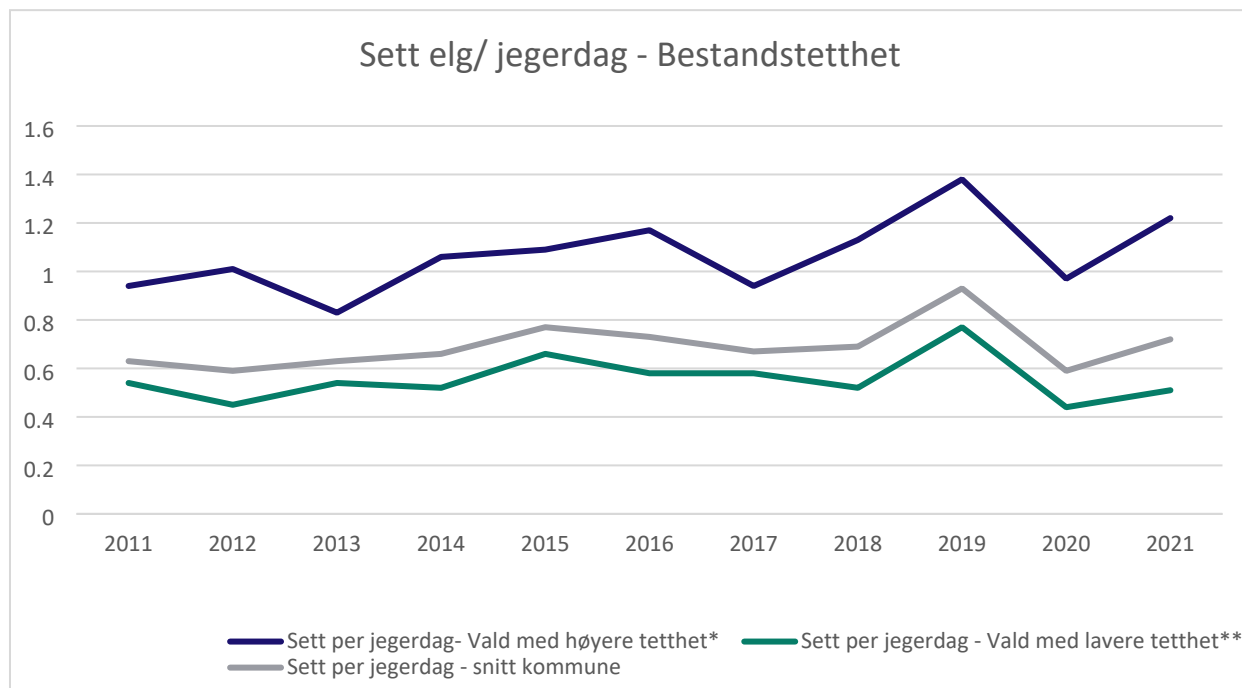
Gjeldende forvaltningspraksis i Namsskogan er stor grad bestandsplan- basert elgforvaltning. Bestandsplanene er fireårige, med avskytningsplaner som forsøker å ta hensyn til elgbestandens svingninger og utfordringer opp mot jernbane og veg. Dette viser de historiske fellingstillatelsene, herunder med variasjon mellom perioder og imellom områder. Dette viser også tabellen nedenfor.

Minstearealet er med på å bestemme hvor stort et vald må være for å godkjennes som et vald, og hvor stort et vald eller bestandsplanområde må være for å kunne godkjennes med bestandsplan – altså frie dyr. Skal man opprettholde forvaltningspraksisen på elg i Namsskogan må man derfor se på de allerede godkjente valdene og bestandsplanområdene. I tabellen nedenfor ser man det tellende areal pr tildelt elg i de forskjellige valdene og bestandsplanområdene (grå). I tabellen er den laveste og den høyeste tildelingen de siste årene tatt med for å vise spennet/ variasjonen i elgbestanden og arealtallene: Tabell 1

Vald/bestandsplanområder	Tellende areal(daa)	Tildeling 2022	Areal pr tildelt elg 2022	tildeling 2018	Areal pr tildelt elg 2018
Håpnes	22 829	9	2537	11	2075
Bjørhusdal	49 824	23	2166	24	2076
Bestandsplanområdet	72 653	32	2270	35	2076
Namdal bruk	162 477	38	4276	38	4276
Moen kommuneskog	16 566	4	4142	8	2071
Region Nord	197 860	40	4947	64	3092
Region Sør	83 766	19	4409	29	2888
Bestandsplanområdet	298 192	63	4733	101	2952
Ulvig Kier - Nessian	52 580	24	2191	25	2103
Finnvollan vestre (målfretta tildelig)	11 022	5	2204	5	2204
TOTALT kommune	596 924	177	3372	204	2926

Ut fra tabellen ovenfor ser man at arealet bak tildelte elg varierer fra år til år, og imellom områdene. Eksempelvis viser tallene at på Moen kommuneskog er det en variasjon på ca. 2 000 daa bak hver elg mellom årene 2018 (ca 4 000 daa) og 2022 (ca. 2000 daa). Videre viser tabellen for eksempel at i 2018 var det i bestandsplanområdet for Håpnes- Bjørhusdalen ca. 2000 daa pr tildelt elg, mens det i valdet Namdal Bruk var det ca 4 000 daa pr tildelte elg.

Det er naturlig og vanlig at elgbestanden svinger over tid, samt at elgtettheten mellom områder er forskjellig. (se figur nedenfor). Det er også naturlig at bestandstettheten kan «forflytte seg» mellom områder over tid. Etter kommunedirektøren synspunkt er det for å opprettholde gjeldende forvaltningspraksisen, herunder fleksibilitet, viktig å fastsette minsteareal som hensyntar svingninger mellom perioder og mellom områder.

(*Håpnnes, Bjørhusdal, Ulvig-Kier/ Nessan, Finnvollan. ** Namdal Bruk, Region Nord, Region Sør, Moen)

Miljødirektoratets veileder jf § 6, sier at som *hovedregel* skal det være et (1) minsteareal per kommune. Men det kan imidlertid fastsettes ulike minsteareal i deler av kommunen dersom det er vesentlig forskjell på beitegrunnlag, bestandstetthet eller skadepress.

Dette vil etter kommunedirektørens vurdering si at det helst skal være et (1) minsteareal i Namsskogan. Dersom dette skal gjelde i Namsskogan må det fastsettes et minsteareal som ivaretar dagnes forvaltningspraksis, der svingninger i bestanden mellom perioder og områder hensyntas. Altså må det sørges for at det er handlingsrom for kunne tildele flere dyr når det er mye elg, og færre dyr når det er mindre elg.

Valdenes fireårige bestandsplaner er i denne sammenhengen viktig. Det er her den praktiske forvaltningen av elgbestanden skjer. Bestandsplanene er også viktige da de er med på å gi valdene mulighet til å aktivt forvalte elgbestanden innenfor rammene i kommunens overordnede mål, og de ansvarliggjør valdene til drive en fornuftig avskyting som ivaretar elgbestanden lokalt. Dette innebærer blant annet at bestandsplanene tar innover seg at det ikke er bestandsmessig forsvarlig å kreve et antall fellingstillatelser som tilsvarer det fastsatte minstearealer i de bestandsplanperiodene det er en lav elgbestand, men heller ønsker å få et lavere antall fellingstillatelser enn det minstearealet muliggjør. I praksis mener kommunedirektøren at det er slik elgbestanden i Namsskogan forvaltes i dag.

De siste årene har den høyeste årlige tildelingen vært om lag 200 dyr. Dersom man rent matematisk **deler det totale tellende arealet i Namsskogan** (596 924 daa/ 200 = 2 985 daa) **på 200 fellingstillatelser** er svaret om lag 3 000 daa. Eksempel:

Tabell 2

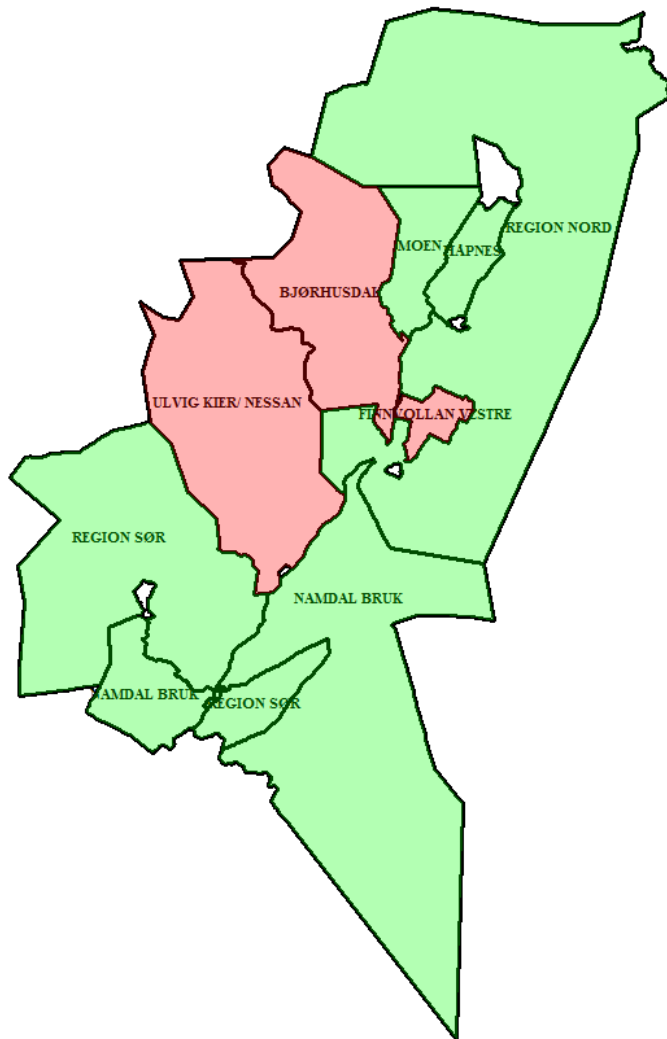
Vald	tellende areal	Minsteareal	tildeling
Håpnes	22 829	3000	8
Bjørhusdal	49 824	3000	17
Bestandsplanområde	72 653		24
Namdal bruk	162 477	3000	54
Moen	16 566	3000	6
Region Nord	197 860	3000	66
Region Sør	83 766	3000	28
Bestandsplanområde	281 626		94
Ulvig Kier - Nessian	52 580	3000	18
Finnvollan vestre	11 022	3000	4
SUM			199

Et minsteareal på 3 000 daa vil imidlertid også fastsette hvor stort et vald med bestandsplan eller et bestandsplanområde må være. Et vald med bestandsplan, eller et bestandsplansområde skal minimum utgjøre 20 ganger minstearealet. Dette vil si at et slik område må være minimum 60 000 daa for å kunne godkjennes og forvaltes etter dette prinsippet. Under gjeldende forvaltningspraksis er det vald som har godkjent bestandsplan som er om lag 52- 53 000 daa, dette området vil ikke kunne godkjennes med bestandsplan. Videre er arealtallene bak hver elg i de områdene med høyest elgtetthet på om lag 2 000 daa. Disse vil med et minsteareal på 3 000 daa få mindre tildelt elg sammenliknet med den gjeldende forvaltningspraksis, også i de årene det er mye elg, mens de områdene med lavest bestandstetthet vil få flere fellingstillatelser.

I Hjorteviltforskriften § 7 kan kommunen gjøre fravik fra minstearealet på maks 50 % (50 %- regelen). Miljødirektoratets veileder sier at et slikt fravik ikke kan gjøres for å kunne godkjenne et vald eller tilfredsstille bestandsplaners arealkrav om 20 ganger minstearealet. Videre sier denne veilederen at et fravik fra minstearealet skal gjøres i et begrenset område, fortrinnsvis kun et år, og være med bakgrunn i ekstraordinære forhold. Slik at meningen med denne bestemmelsen er ikke, slik kommunedirektøren ser det, ment å bli benytta regelmessig/ årlig for å hensynta naturlige svingninger i elgbestanden. Veilederen sier at dersom 50 %- reglen blir benyttet over lengre tid må kommunen heller endre på minstearealet i forskriften.

Dersom man legger vurderingene ovenfor og Hjorteviltforskriftens veileder til grunn, herunder at elgbestanden svinger mellom perioder og varierer mellom områder, samt at det er ønskelig å fortsette med gjeldende forvaltningspraksis, er det etter kommunedirektørens vurdering to aktuelle alternativer ved valg av minsteareal i Namsskogan igjen:

Det fastsettes **differensiert minsteareal** i Namsskogan. Som vist ovenfor i vurderingen er det forskjell på bestandstettheten mellom områdene. Sett elg pr jegerdag viser at noen områder har en lavere tetthet enn andre. Ser man på dette geografisk så er det mulig å differensiere minsteareal med bakgrunn i tetthet. Dersom man sorterer valdene i to grupper. Den ene gruppa med valdene (rød) som ligger over kommunens gjennomsnitt (jf. graf ovenfor) på sett elg pr jegerdag, og en andre gruppa med valdene (grønn) som ligger under kommunens gjennomsnitt. Denne fordelinga gjenspeiles også i tabell 1 (NB: Moen og Håpnes ligger om lag på samme snitt som kommunen totalt, så disse kunne også vært rød):

Kommunedirektøren ser for seg at de røde områdene får et minsteareal på 2 000 daa, og de grønne får et minsteareal på 3 000 daa (4 000??). Dette alternativet vil føre til at det kan differensieres mellom områdene med bakgrunn i variasjonene i bestandstetthet. Utfordringen vil imidlertid komme dersom elgbestanden øker og behovet for antall fellingstillatelser kommer opp på nivået som var i 2018. Viser til tabell 1. Da vil det i bestandsplanområdet for region Nord, Sør og Moen være behov for å benytte 50 %- reglen for gi tilstrekkelig fellingstillatelser. Dette er, som nevnt tidligere i avsnittet om 50 %- regelen, ikke slik denne bestemmelsen er ment å brukes.

Det siste alternativet er at minstearealet i Namsskogan fastsettes til 2 000 daa. Minstearealet settes såpass lavt at de valdene med høyeste bestandstetthet kan fortsette å få en noe høyere tildeling enn områder med lavere bestandstetthet. På samme tid som de med lavere bestandstetthet kan legge opp til et fornuftig antall fellingstillatelser tilpasset bestanden. Dette minstearealet forutsetter at valdene er sitt ansvar bevisst. Dette vil si at i de områdene og i perioder med lavere elgbestand, så er det bestandstettheten som bestemmer hvor mange fellingstillatelser valdene/bestandsplanene legger opp til. For eksempel vil det ikke være bestandsmessig forsvarlig at valdene med lavere tetthet av elg, jf. kart og graf ovenfor, krever fellingstillatelser tilsvarende 2 000 daa pr fellingstillatelse, men heller benytter sett-elg-dataene til å vurdere bestanden og hvor mange fellingstillatelser det er forsvarlig legge opp til. Denne «modellen» er i stor grad tuftet på «frihet under ansvar». Valdene må være ansvarsbevisste, og bestandsplanene må være godt gjennomarbeidet for å sikre en sunn elgbestand. Slik kommunedirektøren ser det er trolig dette alternativet mest lik dagens gjeldende forvaltningspraksis. På samme tid er dette alternativet i tråd med at det som hovedregel skal være kun et minsteareal i en kommune.

Prosessen

Vurderingene ovenfor er delt med både ledelse i kommunen og med valdene. Det ble avholdt et møte der medlemmene i vilrådet var invitert, hvor hovedsakelig disse alternativene ble drøftet:

- Et minsteareal der man deler ønsket fellingstillatelser på tellende areal som eksempelet i tabell 2.
- Differensiert minsteareal basert på bestandstetthet.
- Et lavt minsteareal som baserer seg på *frihet under ansvar*, der bestandstettheten bestemmer antall fellingstillatelser.

Fra valdene var det blandete signaler for hvilke(t) minsteareal(er) som bør velges. Noen mente det var fornuftig å benytte det siste alternativet, mens noen mente dette var et for lavt minsteareal. De mente det heller måtte fastsettes areal som tilsvarer det første alternativet.

Nå først i denne prosessen er å legge ut vedlagte utkast til forskrift på minimum 4 ukers høring. Det er *åpning av elgjakt og jakttid for elg* (§1 og 2) som følger nasjonale rammer, og *minsteareal for elg* (§ 4) som legges ut på høring. Kommunedirektøren mener også at jakttid og minsteareal for hjort, rådyr og bever tas inn i denne forskriften (§ 6). Slik at kommunen får dette samlet i en forskrift. Det er allerede forskrifter som er gjeldende for disse artene, og det foreslås heller ingen endringer, slik at det er ikke nødvendig å ha dette på høring.

Etter høringen behandles eventuelle innspill og forskriften vedtas politisk. Kommunedirektøren ser deretter for seg at anvendelsen av forskriften evalueres etter at den har vært virksom i en periode. Dette vil gi anledning til å justere forskriften dersom den ikke har virket slik den er ment å gjøre.

Hjemmel for behandling:

Hjorteviltforskriften § 5 og 6.

Vedlegg:

Sak til politisk behandling - Åpning av jakt og fastsetting av minsteareal elg - Namsskogan.pdf

Høring - Åpning av jakt og fastsetting av minsteareal elg, Namsskogan kommune.pdf

Utkast - Forskrift om adgang til jakt, Namsskogan kommune, Trøndelag.pdf

Utrekning tellende areal.pdf

